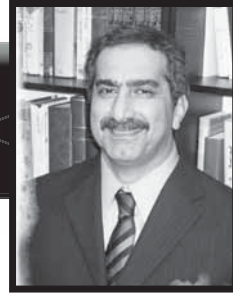

و عقب ماندگی بیرون کشید. در این هنگام اما که طبقه متوسط سنتی از اقدامات بی باکانه و خام ناصرالدین شاه در عقد قراردادها هراسید و باز شدن درهای کشور بروی کالای غربی و موسسات تابعه را ویرانی خود ارز یابی نمود، پس شعار پیش بسوی تخریب نزدیکی با غرب را داد. ویران کردن خط آهن و ماشین دودی از تهران تا شاه عبدالعظیم توسط گاری چی ها، طلاب و زائران از آن نمونه بود!

ناصرالدین شاه در پی نزدیکی با غرب و قبولی نوسازی شاهانه دست به تقدیم قراردادهای ایران ویران کن و بی باکانه به غربی ها زد، از آن جمله بخشیدن قرارداد ۵۰ ساله توزیع و صدور تنباکو به ماژور تالبوت انگلیسی بود. ناصرالدین شاه خود با دریافت ۲۵ هزار پوند رشوه، قرارداد مزبور را امضاء نمود! (۱۲۷۰ خورشیدی).

امضاء قرارداد توزیع و صدور تنباکو به ماژور تالبوت، خشم بازاریان را برانگیخت. هم بستگی معیشتی روحانیت معاصر به بازار بدلیل برآورده کردن نیازهای مالی مساجد و حوزه های علمیه، تکیه ها و معیشت روضه خوانها توسط کسبه و بازاریان، طبیعتاً حضور این رهبری مذهبی را در نهضت و جنبش علیه قرارداد مذکور را به دنبال داشت. بازاریان تاریخاً با روحانیت همبستگی نه تنها اجتماعی و معیشتی که خونی نیز دارند، چرا که بازاریان و روحانیون بلند مرتبه از طریق ازدواج فرزندان خود با یکدیگر پیوندهای دیرینه پیدا می کنند. به گونه ای طبقه متوسط سنتی در ایران همواره تخته بند روحانیت به منزله بلندگویی اعتراضی خود است. مخالفت این طبقه علیه دربار قاجار همراهی روحانیت شیعه را به دنبال داشته و هر دو از زوایه حفظ منافع تاریخی و سنتی خود مرتجعانه نه تنها مقابل اقدامات بی خردانه دربارها که نوآوری طبقه متوسط نوین و تغییر و تحول در سازکارهای اجتماعی، می ایستند. تحریم تنباکو از سوی علمای برتر نجف و ایران به دربار هم نفوذ کرد و شاه دستور لغو قرارداد را امضاء کرد! (۲۴ اردیبهشت ۱۲۷۰ خورشیدی) در این بین علمای مستقر در کربلا، سیدجمال الدین اسدآبادی و نمایندگان سیاسی - نظامی روس ها در ایران پشت سر تظاهرکنندگان بودند! تحریم تنباکو یکبار دیگر قدرت و نفوذ بازار را به رخ دولت کشید و روحانیت وابسته

اجتماع میدانند که باید تغییر کند. برای نگاهی به اوضاع ایرانیان در پیش و پس تحریم تنباکو بهتر است که سری به روحیه اجتماعی در آن زمان بزنیم. عصر ناصرالدین شاهی را میتوان به جرات سرفصل رسیدن و قوام نزدیکی و دیدن غرب از سوی ایرانیان دانست. ایرانیان وقتی چشم خود را به غرب باز کردند که درگیر جنگهای بی پایان علیه عثمانی (عباس میرزا)، سپس جنگ علیه روس ها و آغاز به فرستادن نمایندگان به دربارهای دول غربی نمودند. در این زمان قشری از

مجید پهلوان

تحلیل سیاسی

سالگرد جنبش تنباکو و آغاز عصر روشن گری در ایران

روشنفکران موفق به دیدن و زندگی در اروپای غربی شدند. تولد قشر روشنفکر غرب دیده، لیکن مصادف شد با ورود کالای غربی به ایران و به همان زعم، حضور نمایندگان سیاسی - نظامی انگلیس، فرانسه، آلمان و روسیه در ایران بود. دولت ناصرالدین شاهی توگویی که مدهوش شکوه و عظمت پیشرفت دول غربی باشد، درهای مملکت را بروی آنان گشود. این سراسیمگی به غرب و واردات کالای غربی همراه شد با عقد قراردادهای عیدیه. قاجار که منابع ایران را پس از دوران آغامحمدخان قاجار بواقع صرف عشرت و خوش گذرانی خود کرده بودند ناگهان با صفوف متحد مخالفین نوین و قدیمی مواجه شدند. دربار ناصرالدین شاه که مقابل اصلاحات با بی آنهم غریب ۴۱ سال پیش از تحریم تنباکو ایستاده بود (اصلاحات در مورد فساد دولتی و اداری، حمایت قانونی از بازرگانان، آزادی زنان، تاسیس بانکها و...)، اما که اکنون طبقه روشنفکری را مقابل خود مشاهده می کرد که ایران را به واقع ویران می دید و در نظر داشت تا با پیاده کردن یک پروژه مدرنیزاسیون در سطح اداری، اجتماعی - سیاسی - قانونی مملکت را از چاه نکبت

آگاهی کاذب از موضوع را (دین دولتی) در اجتماع تولید کرده است. نقد ما بر این مبنا شاید پرده برداری از شبهات باشد که پدید حکومت دینی را در حاله ای از تقدس مجازی و ساختگی پیچیده است. ایرانیان اکنون وارد عصر روشن گری شده اند و از این رو به نقد دین، قانون اساسی، حکومت دینی و آگاهی مجازی مسلط بر فرهنگ خود می پردازند که در این نقد چیز مقدس و غیر قابل بررسی نمی ماند.

نگاه من در این مطلب و به جنبش تنباکو (و هر جنبش اجتماعی دیگر) یک بررسی کوتاه و همه جانبه در خور نگارش یک مقال است. نه صرفاً به عملکرد دولت و توضیح چگونگی آن بسنده می کنم و نه صرفاً به سازمانهای مدنی - سیاسی - مذهبی تکیه دارم، نگاه من، توضیح تاثیر متقابل دولت - شور اجتماعی و سازمانهای مذهبی - مدنی و سیاسی به یکدیگر است. عصر روشن گری حاضر که با تاخیر به ایران رسیده (به علت عقب ماندگی)، عصر نقد قدرت مسلط است و در این راه نمی تواند سلطه یک وجهی دولت و یا مذهب و یا حزب سیاسی را قبول کند و توضیح دهد، بلکه آنها را انعکاس شرائط زیستی و معیشتی و فرهنگی

امانوئل کانت (۱۸۰۴-۱۷۲۴) فیلسوف آلمانی در مقدمه کتاب "نقد عقل محض" خود می نویسد که "عصر او، عصر راستین نقد است و نه دین و نه قانون و قانون گذاری از آزمون نقد معاف و مبری نیستند." مطلب پیش روی شما، نگاهی است به جریان تحریم تنباکو و جنبش مذکور. توگویی که در جریان اضمحلال یک حکومت دینی و اندیشه ارتجاعی تداخل دین در دولت که اکنون ما با تاخیر ۲۰۰ ساله با آن درگیر شده ایم، عصر نقد، تازه به فلات ایران آمده و باز هم در حضور سلطه سانسور، سرکوب و خفقان اما که به مدد یک انقلاب انفورماتیک دیواره های انزوا را در می نورد و هیچ نیروی بازدارنده ای دیگر نمی تواند مقابل موج گسترش آگاهی مقاومت کند. از این رو است که اکنون و تازه روشن گری آنهم در سطح عمومی به نیروی مسلط تبدیل میشود. از این جهت تمامی جامعه و نسل نو ایرانی در حال نقد دانسته ها و برداشت های مسلط است. اما که می دانیم که نقد به خودی و برای توضیح پدیده و زمان زندگی ما نیست که بیشتر، هدف تغییر وضع موجود است. در این راستا است که نقد ما باید در پی توضیح مسئله و به منظور از میان برداشتن شرائطی باشد که آن

بقیه در صفحه ۶۷

قیمت آگهی شده کمپانی های دیگر را می شکنیم

Computer Backup & Format - Re-Install Windows - Repair & Upgrade All Kind of Pc's

Adventure P4 Dual 2 Core 1.6G

Intel Core2 Dual E2140 1.6
Asrock D667 Intel Mother-Board
2 GIG DDR2 RAM
225 MB Ram Video O/B
160GIG HD
20X DVD Burner
Lan/Sound O/B
KeyBoard & Mouse
ATX 350W Power

19" LCD Monitor \$155

\$299

Econo Intel P4 2800

Asrock 800 Intel MotherBoard
1 GIG DDR2 RAM
64/128 MB Ram
Video O/B
160GIG HD
20X DVD Burner
Lan/Sound O/B
KeyBoard & Mouse
ATX 350W Power

22" LCD Monitor \$205

\$199

PowerHouse AMD/Intel Quad Core

2 GIG DDR2 RAM
256 MB Ram Video O/B
320 GIG HD
20X DVD Burner
Lan/Sound O/B
KeyBoard & Mouse
ATX 350W Power

20" LCD Monitor \$190

\$449

نمایندگی مجاز

بایش از ۵۰ کانال فارسی زبان

Mother Boards
CPU/DVD's
VideoCards &
Hard Drive's
LCD/ Flash Drive

Install Network Wired / Wireless Router / Access points etc....

416.512-1010

StarTech Computers

6126 Yonge St
North York, ONT M2M 3W7

Notebook From \$249

بقیه از صفحه ۶۶

به بازار در یک اردوی ضد پیشرفت و آنها بر زمینه قساوت و ندادن کاری دربار، خود را به عنوان قطب سیاسی تعیین کننده آینده معرفی نمود.

به رخ کشیدن قدرت طبقه متوسط سنتی و صدای ایدئولوژیک آنها (روحانیت شیعه) در تمام طول مبارزات مشروطیت هم ادامه داشت. در همان زمان ناصرالدین شاه، روحانیت شیعه که نان خورد زمین داران بزرگ بود توانست منبع مالی جدیدی را بنام کسبه و بازاریان را از آن خود کند. اگر تا آن زمان آنها در کنار حکومت ها و در حمایت از مستبدین حکومتی در سایه داشتند، اما که در زمان قاجاریه متاخر، روحانیت شیعه رسماً وارد میدان درگیری های سیاسی شد. در حالیکه طبقه متوسط نوین از خود یوسف خان های مستشار الدوله (نویسنده جزوه یک کلمه و ترجمه منشور جهانی حقوق بشر) را بیرون میداد ولی قاجارها سخت آویزان روحانیت و طبقه نان دهنده آنها، یعنی زمین داران و بازار شدند. عقد قراردادهای متعدد به منظور ارتباط با غرب و نوسازی ایران از سوی دربار قاجار همراه بود با انسداد جامعه سرکوب شده، رویارویی تمدن و آغاز اندیشه مدرنیته، لیکن مواجه بود با فریاد و اسلامی دربار، زمین داران و صدای ایدئولوژیک- سیاسی آنها یعنی روحانیت شیعه. با کشته شدن ناصرالدین شاه این رویارویی نوآوران و مستبدین اسلام پناه به عصر کوتاه مظفرالدین شاه رسید. وی به همراه طبقه سنتی و متوسط و بلندگوی روحانیت شیعه فقط به مجلس اسلامی می اندیشید ولی جنبش سراسری (بیشتر از ترس تبریزیان) او را وادار کرد که به مجلس شورای ملی رضایت دهد. دربار قاجار که یک بار مقابل موج انقلابی طبقه متوسط نوین در جنبش بابیه ایستاده بود، این بار و مجدداً مواجه با جنبشی سراسری شد بود که ترجمه قانون اساسی بلژیک را پشت سر خود داشت و پانچ انجمن انقلابی (تبریزیان، کمیته انقلابی، مجمع آدمیت، اجتماع یون عامیون و انجمن غیبی) ضامن عقب راندن "اصلاح طلبان" باسمه ای آن روزگار شدند که چون فرزندان امروزی خود، خواهان سلطه مشروطه بجای مشروطه و مجلس اسلامی بجای مجلس شورای و قوانین تابع شریعت به جای قوانین موضوعه کشوری بودند! قاجاریه متاخر با آویزان شدن به روحانیت شیعه

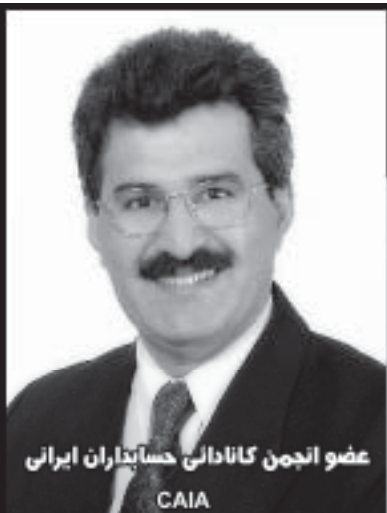
به خیال خود هم نفوذ آدم های غرب و هم اندیشه قانون مداری طبقه متوسط و روشنفکران ایرانی را عقب راند. اگرچه قاجار و نیروهای واپس گرای زمین دار، روحانیت شیعه و طبقه متوسط سنتی و بیسواد شهر و روستای ایران پیروزی موقتی بدست آوردند ولی روند رشد ورود کالا همراه بود با ورود طوفانی اندیشه لیبرالی، قانون مدار چون آراء روسو، لاک، سن سیمون و آگوست کونت فرانسوی از یک طرف و تفکرات انقلابی چپ از سوی دیگر. قاجار سیاست سرکوب را دنبال کرد و آخرین پادشاه آن احمدشاه هم اگرچه زمان خود نشان دادند نداشت ولی گویا محاصره اقتصادی - جنگی ایران در جنگ جهانی اول نوید یک سرمایه داری پیرامونی را میداد که در پناه آن صنایع داخلی و طبقه تولید کننده ملی رشد نمی کند و وابستگی همه جانبه تکنولوژیک، سیاسی با سرمایه داری مرکز حرف اول را میزند! در این نوع توسعه پیرامونی، طبقات اجتماعی سنتی در جای خود می ماند و سرکوب و خفقان سیاسی، محلی برای رشد طبقه متوسط نوین به لحاظ اندیشه اجتماعی - سیاسی باقی نمی گذارد. ورود مشت آهنین رضاشاه برای یک نوسازی پیرامونی هم نتوانست نه بازار و نه صدای سیاسی آنان را عقب راند، (روحانیت شیعه) چرا که سرکوب مداوم، سانسور و خفقان او اجازه رشد به اندیشه سیاسی جامعه و رشد کیفی طبقه متوسط نوین را نداد. در حالیکه تحت توجهات پهلویان ایران چهار اسبه رو به صنعتی شدن می رفت و امریکا سوگلی منطقه اش را انتخاب کرده بود، اما که به لحاظ کیفی دیکتاتوری اجازه رشد و بالندگی سیاسی و مشارکت اجتماعی را از طبقه متوسط نوین ربود. از این روی در بحران ساختاری سیاسی پهلوی دوم جامعه برآستی اسیر اسلام سیاسی شد که در تحریم تنباکو و ۱۲۷ سال قبل از آن ثابت کرده بود که هنوز یگانه نیروی بسیج کننده ایران است.

امروزه و پس از تجارب جنبش های تنباکو، مشروطیت، ملی کردن صنایع نفت و یک انقلاب سیاسی شکست خورده (بهمن ۱۳۵۷) مجدداً ایرانیان به نقطه ای رسیده اند که روزی در جریان جنبش مشروطیت آغاز شد. صف آرائی طبقه متوسط سنتی و بازاریان روحانیت شیعه این بار طبقه نوکیسه بورژوازی حکومت دینی را هم به همراه دارد. آنها نیروهای نظامی سرکوب گرداند و زمین و زمان را تحت سلطه

گرفته اند. از سوی دیگر این بار فقط طبقه متوسط نوین و روشنفکران مقابل اسلام سیاسی و سنت صف آرائی نکرده که یک طبقه کارگر ۲۲ میلیونی و سازمانهای گسترده مدنی سیاسی زنان، دانشجویان و ... در صحنه حاضرند. زنان که بیش از نیمی از جمعیت را تشکیل میدادند در بعد غالب آنها، حکومت دینی را پس میزند و خواهان آزادی - برابری و دموکراسی هستند. در این گیرودار است که توگویی و مجدداً اسلام سیاسی از خود جایگزین به صحنه فرستاده و با پوشیدن لباس مخالفت و رهبری خود خوانده جنبش اعتراضی، قصد دارد تا همچنان حکومت را دینی، قانون اساسی را اسلامی (شبهه ۱۲ امامی) مجلس را اسلامی و جامعه را خودی و ناخودی نگهدارد. عمیقاً مقابل موج تغییر ساختاری ایستاده و با حمایت بورژوازی بین المللی و عقب ماده نفتی - تسلیحاتی سخت نقش خود را به عنوان جایگزین دولت فعلی بازی میکند. نتیجه این رویارویی عمیقاً بستگی به پایداری آزادی خواهان دارد که بدون شکل انقلابی چون همان فردای تحریم تنباکو و از سوی طبقات زحمتکش (پنج انجمن آزادی خواه) نمی توانند اسلام سیاسی را این بار در وجه اصلاح طلب قلبی عقب رانند.

هم اکنون سپهر نقد همه جانبه، جامعه ایران و ایرانی را در بر گرفته است. در این فضا است که نسل نو ایرانی آغاز کرده به نقد همه جانبه هستی خود، دولت، دین، هنر و ... اصلاح طلبان حکومتی تلاش عظیمی دارند تا این نقد دامان اسلام سیاسی آنها را که در زورق پیچیده اند نگیرد. برآستی و با تاخیر دو قرن، ایرانیان به عصر روشن گری خود رسیده اند. نسل نو چیزی را در دنیای سیاست مقدس نمی داند. آنها به لحاظ اینکه دین اسلام و مذهب شیعه دولت تشکیل داده، ناچار هستند آن را شناخته و دست به نقد عملکرد آن در همین روزها زنند. وعده های هزار و چهارصد سال پیش را می خوانند و واقعیت سلطه دین امروزی را برآستی با پوست و استخوان خود تجربه می کنند. تا دین دولت دارد، این نقد هم ادامه دارد و چه خوب که ایرانیان این کوله بار تاریخی را یکبار برای همیشه زمین گذارده و با بازکردن آن عملکرد حقیقی دین در دولت را در عصر معاصر شاهد باشند. نسل نو میداند که دین چنانچه از دولت خارج شود از تعرض هم مصون می ماند و چون هر امر دیگری در جامعه مدنی

با تاثیر از جریان تطور اجتماع دست به تعدیل خود میزند. گویی که مجدداً فضای تحریم تنباکو و وقایع پس از آن در جنبش مشروطیت تکرار می شود. ایرانیان به نقطه تصمیم گیری برای ورود به مدرنیته و راه آزادی و دموکراسی رسیده اند. اسلام سیاسی از خود و برای بیمه کردن اجتماعی حکومت خود، اصلاح طلبانی را در یک بازی خطرناک و هزینه دار به عنوان جایگزین علم کرده اند. خامنه ای و سپاه رهبران پاسداران عمیقاً دشمن خونی اصلاح طلبان هستند ولی بورژوازی ایران و و طبقه متوسط سنتی از اصلاح طلبان بعنوان آخرین سنگر مقاومت خود سود می جویند و به وقت خود و زمانیکه حاکمیت آچمز شود، آنان را بر تخت می نشاندند. آیا ایرانیان، اعم از زنان، جوانان و ... با این حجم عظیم آگاهی مجدداً مقهور بازمانده ائتلاف بازار و اصلاح طلبان حکومتی می شوند. در این بین آنها که با هیس هیس گفتن می خواهند تا این بخش از حکومت دینی (اصلاح طلبان) را از زیر تیغ نقد خارج ساند بواقع کاری جز خدمت به ادامه سلطه عقب مانده بورژوازی مرتجع، دلال و نفست فروش نمی کنند. زمانه ای است که بقول امانوئل کانت، عصر راستین نقد است و از این آزمون باید که با سربلندی بیرون بیائیم. ما با تاخیر ۲۰۰ ساله به عصر نقد وارد شدیم، آنهم به برکت امکانات اطلاع رسانی، آیا مجدداً مقهور اندیشه واپس مانده هر نوع دیگری از تداخل دین و دولت و سلطه یک اقتصاد پیرامونی و نفت فروش می شویم. توگویی که یک تلاش بین المللی از سوی سرمایه داری واپس مانده در جریان است تا بازمانده متحجر این بورژوازی را در هیبت های مختلف اصلاح طلبان، دیکتاتورخواه، ناسیونالیست دو آتش و .. از نقد و افشاء مصون دارد. هیس هیس گفتن نمایندگان تبلیغاتی حضرات از این زاویه قابل تبیین است. حضراتی که به زن نگاهی تملکی و اربابی دارند. حضراتی که به کارگر به عنوان اسیر و برده و آدم اجاره ای برخورد می کنند و آزادی را دینی می خواهند! و دموکراسی را اسلامی. این خزعلات پس از تحریم تنباکو و نشان دادن قدرت و توانائی اردوی مشترک بازار و روحانیت تا به امروز ادامه دارد. اگرچه در غالب های متفاوت عرضه می شود، اما که هدف یکی است و آن کشتن عنصر نقد، امکان تغییر در جامعه و تحول در اندیشه مدنی - سیاسی اجتماع است.

عضو انجمن کاندالی حسابداران ایرانی
CAIA

مجتبی فریور IDEAL ACCOUNTING

- اگر در سال ۲۰۰۹ در آمدی نداشته باشید، ممکن است صدها دلار به شما پرداخت شود!!
- اگر حتی در آخرین روز سال ۲۰۰۹ وارد کانادا شده اید، ممکن است صدها دلار به شما پرداخت شود!!

آیا می دانید
با تکمیل فرمهای مالیاتی:

آیا میدانید در صورت عدم تکمیل فرمهای مالیاتی: Child Tax Benefit فرزندان شما از جولای سال جاری پرداخت نخواهد شد

خدمات مالیاتی

INCOME TAX

Personal, Small Business
& Corporation

E-FILE

6365 Yonge St., Suite 205
North York, ON M2M 3X8

خیابان یانگ
پلاک ۶۳۶۵ سوئیت ۲۰۵
(جنوب استیلز)

خدمات حسابداری

حسابداری و دفترداری شرکت ها و اشخاص

تهیه صورت های مالی

تهیه فرمهای PAYROLL & GST, PST

تهیه Business PLAN

مشاوره برای برداشتن شرط تجاری

ثبت شرکتها

وام مسکن Mortgage

تکمیل فرمهای GST و Child Tax و اینکس است

416-226-0166

تجارت و بهره برای سالهای گذشته و آینده